

Bölüm 6

HASTANELERDE FAALİYETE DAYALI MALİYETLEMeye İLİŞKİN BİR UYGULAMA¹

Azize ESMERAY²

1. GİRİŞ

Üretim ve hizmet işletmelerinde mamül maliyetlerinin hesaplanmasında kullanılan geleneksel sistemlerin zaman içerisinde yetersiz kalması, farklı maliyetleme yaklaşımlarını beraberinde getirmiştir. Faaliyete dayalı maliyetleme yöntemi bu yaklaşımlardan birisidir.

Yöntemin çıkış noktası endirekt maliyetlerin tam ve gerçeğe uygun tespiti ile doğru maliyet bilgisine ulaşmaktır. Yönteme göre; önce genel üretim maliyetleri faaliyetlere yüklenir ve faaliyetlerin maliyetleri bulunur sonra da mamuller (maliyet hedefi olarak) faaliyetleri tükettiği için bu faaliyetlerin maliyetleri mamüllere yüklenir (Doğan, 1997, 142). Yani, ilk aşama “kaynakların kullanımı” ile faaliyet maliyetlerinin oluşması, ikinci aşama belirlenen maliyetlerin “ürün ve hizmetlere” tahsisidir. Bu noktada faaliyete dayalı maliyetleme yönteminde iki yaklaşım yönü ortaya çıkmıştır. Bunlardan biri maliyet belirleme yönü ikincisi ise süreç yönüdür. Maliyet belirleme yönünde organizasyonun önemli faaliyetleri ve bu faaliyetlerin maliyetleri tespit edilir. Daha sonra bu faaliyetler maliyet hedeflerine yüklenir. Süreç yönünde, bir organizasyonun süreci hakkında kullanılabilir bilgi sağlanır.

Bu duruma hastaneler açısından baktığımızda; geleneksel maliyetleme yöntemlerini kullanan hastaneler, maliyetleri departman ve hizmetlere dağıtırken tek bir dağıtım anahtarı (maliyet yönlendiricisi) kullanırlar. Yani, bir departmandan diğerine ya da bir departmandan hizmet sağlanan bir hastaya maliyetleri dağıtırken tek bir yükleme oranı (çalışan sayısı, hasta sayısı, saat gibi) kullanırlar (Devine ve ark. 2000, 186).

¹ Bu çalışma Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde tamamlanan “Hastanelerde Maliyetleme ve Faaliyete Dayalı Maliyetlemeye İlişkin Bir Uygulama” isimli doktora tez çalışmasından üretilmiştir.

² Dr. Öğretim Üyesi, Kayseri Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Muhasebe ve Finans Yönetimi Bölümü, esmeray@erciyes.edu.tr

4. KAYNAKLAR

- Çil Koçyiğit, S. (2006).*Faaliyete Dayalı Maliyet Yöntemi ve Hastane Uygulaması*.Doktora Tezi.Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Turkey.
- Devine, K., Prisilla, O. & David, L. (2000). Health-Care Financial Management in a Changing Environment.*Jornal of Business Research 48, Elseiver Science Inc*, 186.
- Doğın, A.(1997). Mamül Maliyetlemeye Geleneksel ve Faaliyete Dayalı Yaklaşımlar: Bir Karşılaştırma.*Erciyes Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12*,135-152.
- Michael, T. B., Steven P. L. &James R. Gourdeaux. (1999). Application of Activity-Based Cost Management a Descriptive Case Study.*American Society of Safety Engineers*, January. 22.
- Yükçü, S., Yüksel, İ. (2016).Hastane İşletmelerinde Müşteri Karlılığının Faaliyete Dayalı Maliyet Yöntemi ile Analiz Edilmesi ve Örnek Bir Uygulama.*Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi, 49*, 1-18.